

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 14 lutego 2020 r.

ZP-KNPS.431.6.53.2019.KJ

Pani
Ewelina Podsiadło
Dyrektor
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Legnickim Polu

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 4-6 grudnia 2019 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r. Nr 61, poz. 543 ze zm.) zespół kontrolerów: Krzysztof Jakubowski – inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Agnieszka Kukuryka – Szymuś – inspektor wojewódzki przeprowadził kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Legnickim Polu, z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2018 r. do dnia 4 grudnia 2019 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 12 czerwca 2019 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na II półrocze 2019 r.

Jednostką kieruje Pani Ewelina Podsiadło zatrudniona na stanowisku Dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnickim Polu od 1 września 2019 r. Do dnia 31 sierpnia 2019 r. funkcję Dyrektora Ośrodka pełniła Pani Jadwiga Furmaniak.

Pani Ewelina Podsiadło ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania od dnia 1 września 2019 r. natomiast od dnia 1 stycznia 2018 r. do dnia 31 sierpnia 2019 r. odpowiedzialność ponosi Pani Jadwiga Furmaniak.

Podpisany w dniu 28 stycznia 2020 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnickim Polu w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 14, 15, 16, 16a, 17, 18, 19 i 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowywania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- sprawiania pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- przyznawania pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),

- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

W okresie objętym kontrolą Dyrektorzy Ośrodka, na podstawie Upoważnień Wójta Gminy Legnickie Pole w sprawie udzielenia upoważnienia do załatwiania indywidualnych spraw i wydawania decyzji dotyczących potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, wydawali decyzje administracyjne w przedmiotowym zakresie.

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 7, 8 i 9 ustawy nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Dyrektor GOPS w Legnickim Polu, w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9).

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy do zadań własnych gminy należy zapewnianie miejsc w mieszkaniach chronionych. Ze złożonych wyjaśnień Dyrektora Ośrodka wynika, że Gmina Legnickie Pole nie prowadzi mieszkań chronionych, jednakże Ośrodek deklaruje podjęcie stosownych działań w tym zakresie. Brak mieszkania chronionego oznacza, iż ograniczone są możliwości udzielania pomocy zapewniającej osobom przygotowanie do prowadzenia samodzielnego życia w społeczeństwie lub/i mogącej zastąpić pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 4 i 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych specjalnych (pkt 1),
- realizacji programów osłonowych (pkt 4),

- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Gmina Legnickie Pole nie realizuje zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy dotyczącego przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze, gdyż jak wyjaśnił Dyrektor GOPS w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w tym zakresie.

Gmina Legnickie Pole nie prowadzi domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia o zasięgu gminnym (zadanie z art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy). Jak wyjaśnił Dyrektor Ośrodka Osoby wymagające umieszczenia w domu pomocy społecznej są kierowane do placówek odpowiedniego typu położonych najbliżej ich miejsca zamieszkania.

W okresie objętym kontrolą GOPS w Legnickim Polu nie opracowywał i nie realizował projektów socjalnych (zadanie z art. 17 ust. 2 pkt 3a ustawy). Dyrektor GOPS wyjaśnił, że dwa razy w roku tj. w okresie świąt Wielkanocnych i Bożego Narodzenia Ośrodek organizuje spotkania dla osób samotnych.

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina wykonuje zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 6 i 9 ustawy, które dotyczą:

- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9).

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 7 i 8 ustawy dotyczące:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody

na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8) nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Dyrektor Ośrodka, w okresie objętym kontrolą nie zgłaszano potrzeb w tym zakresie.

Gmina Legnickie Pole nie realizuje zadania wynikającego z art. 18 ust. 1 pkt 5 ustawy dotyczącego rozwijania infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Jak zapewnił Dyrektor Ośrodka zainteresowane osoby informowane są o funkcjonujących w powiecie legnickim środowiskowych domach samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnickim Polu koordynował realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (art. 110 ust. 4 ustawy).

Ośrodek nie wytaczał powództwa o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy (art. 110 ust. 5 ustawy), jednakże Dyrektor Ośrodka zapewnił, że pracownicy Ośrodka udzielali osobom zainteresowanym informacji o sposobie wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne

W okresie objętym kontrolą Dyrektor GOPS w Legnickim Polu nie kierował wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami (art. 110 ust. 6 ustawy), jednakże, jak zapewnił Dyrektor Ośrodka pracownicy udostępniali klientom stosowne wnioski, pomagali w ich wypełnieniu, zgromadzeniu potrzebnej dokumentacji i w ich wysłaniu.

Dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnickim Polu składał Radzie Gminy coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnickim Polu spełnia odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy, tj. posiada wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia 250 zł wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej otrzymywali wszyscy pracownicy socjalni, zatrudnieni w GOPS, którzy świadczyli pracę socjalną. W aktach osobowych pracowników socjalnych

terenowych znajdują się stosowne pisma o przyznaniu powyższego dodatku oraz przyjęte i podpisane zakresy czynności.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje Gminę Legnickie Pole zamieszkałą przez 5 082 mieszkańców, w tym 123 rodziny i osoby samotnie gospodarujące objęte pracą socjalną (stan na dzień 31.12.2018 r.) i 5 126 mieszkańców, w tym 112 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (stan na dzień 4.12.2019 r.). W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Legnickim Polu na dzień kontroli zatrudnionych było 3 terenowych pracowników socjalnych (3 etaty).

Średnie miesięczne wynagrodzenie zasadnicze brutto w przeliczeniu na etaty w ośrodkach pomocy społecznej województwa dolnośląskiego (wg stanu na dzień 30 kwietnia 2019 r.) dla pracownika socjalnego wynosiło 2.899,60 zł. W GOPS w Legnickim Polu średnia płaca zasadnicza brutto za miesiąc listopad 2019 r. dla pracownika socjalnego była wyższa od wskazanej średniej wojewódzkiej.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Art. 110 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej stanowi, że „Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych”.

W przypadku GOPS w Legnickim Polu powyższy wskaźnik na dzień kontroli był spełniony zarówno w stosunku do liczby mieszkańców Gminy, jak i rodzin oraz osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

W sprawach dotyczących udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W sprawie nr 1 (T.J.) stwierdzono brak zawarcia kontraktu socjalnego przed wydaniem decyzji Nr GOPS.4212.2857.2.2019 z dnia 14.01.2019 r. o przyznaniu tymczasowego miejsca schronienia.

Zgodnie z art. 48a ust. 2 ustawy, schronisko dla osób bezdomnych zapewnia osobom bezdomnym, które podpisały kontrakt socjalny, całodobowe, tymczasowe schronienie oraz

usługi ukierunkowane na wzmacnianie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej.

W sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków celowych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W aktach skontrolowanej sprawy nr 2 (I.M.) ustalono kryterium dochodowe dla 3 osobowej rodziny na kwotę 1056,00 zł, co jest niezgodne z art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy. Przywołany przepis prawa stanowi, że prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (...) przysługuje m. in. osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 528,00 zł, zwanej dalej „kryterium dochodowym rodziny”. Prawidłowo ustalone kryterium dochodowe powinno wynieść 1 584,00 zł (528,00 zł x 3 osoby).
2. W sprawie, o której wyżej mowa błędnie ustalono również dochód 3 osobowej rodziny na jednego jej członka. Łączny dochód rodziny za miesiąc wrzesień 2019 r. w wysokości 1000,00 zł podzielono na 2 osoby, a nie na 3 osoby, tj. wszystkich wspólnie gospodarujących członków rodziny. Dochód miesięczny rodziny na jednego jej członka winien więc wynieść 333,33 zł, a nie jak ustalono 500,00 zł. Art. 6 pkt 3 ustawy definiuje dochód na osobę w rodzinie poprzez dochód rodziny podzielony przez liczbę osób w rodzinie, którą zgodnie z treścią art. 6 pkt 14 ustawy tworzą osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono nieprawidłowości:

1. brak prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych,
2. brak zawarcia kontraktu socjalnego przed wydaniem decyzji w zakresie zapewnienia schronienia osobie bezdomnej,
3. błędne ustalenie kryterium dochodowego rodziny oraz dochodu na osobę w rodzinie przed wydaniem decyzji administracyjnej w sprawie przyznania zasiłku celowego.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się zalecenia pokontrolne:

1. Uregulować kwestię realizacji zadania własnego gminy o charakterze obowiązkowym dotyczącego prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych.

Podstawa prawna: art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.).

Termin wykonania: do 30.09.2020 r.

- Przed wydaniem decyzji w zakresie przyznania tymczasowego schronienia w schronisku dla osób bezdomnych sporządzać z osobą kontrakt socjalny.

Podstawa prawna: art. 48a ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

- Dla potrzeb pomocy społecznej za rodzinę uznawać osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące.

Ustalając prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej dochód na osobę w rodzinie ustalać, dzieląc łączny dochód członków rodziny przez liczbę osób w danej rodzinie. Kryterium dochodowe uzależniać od ilości osób w rodzinie.

Podstawa prawna: art. 6 pkt 3, art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.), § 1 pkt 1 ppkt b Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 poz. 1358).

Termin wykonania: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tutaj Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Iwona Drelichowska-Stopa
Dyrektor Wydziału
Zdrowia i Polityki Społecznej

Otrzymują:

- Wójt Gminy Legnickie Pole,
- a/a.

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Kontrola i Audyt w Pomocy Społecznej
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej
E. Zymunt
Ewelina Zymunt